

Františkovo slovo

č.172

První adventní kázání otce Cantalamessy

Radost, modlitba a vděčnost připravují cestu Pánu

Chraňte radost dětí, řekl papež v den svých narozenin

Svatý otec: Církev hlásá radost z odpuštění

Druhé adventní kázání otce Cantalamessy

Spatřit pokornou slávu Spasitele

Ježíš otevírá lidem vzájemné lásce

Papežské poselství účastníkům evropského setkání mládeže z Taize

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

První adventní kázání otce Cantalamessy

Vatikán. Tento pátek v kapli Apoštolského paláce *Redemptoris Mater*, jak je zvykem ve Vatikánu během adventní a postní doby, kázal P. Raniero Cantalamessa OFM Cap. pro papeže a jeho spolupracovníky z římské kurie. Vzhledem k tomu, že letos na pátek prvního adventního týdne připadla slavnost Panny Marie počaté bez poskvrny prvotního hříchu, zahájil papežský kazatel cyklus svých kázání až v druhém adventním týdnu. Jeho – jako obvykle – velice hutnou a obsáhlou promluvu vám částečně přiblížíme.

Tématem letošních adventních promluv učinil papežský kazatel božskou osobu Krista, který je středem dvou velkých komponent společně vytvářejících celek reality, tedy kosmu a dějin. Právě vztah mezi Kristem a kosmem byl předmětem jeho včerejší meditace (15.12.), kterou uvedl citací prvních veršů knihy Geneze o »pusté a prázdné zemi« a »vanoucím Božím Duchu« a doplnil je pozoruhodným komentářem anglického opata Alexandra Neckama (1157-1217):

„Země byla prázdná, protože Slovo ještě nebylo tělem. Naše země byla prázdná, protože na ní dosud nepřebývala plnost milosti a pravdy. Byla prázdná, protože dosud neměla pevnost a stabilitu sjednocení s božstvím. Náš pozemský příbytek byl prázdný, protože ještě nenastala plnost času. »Temnota byla nad propastnou hlubinou«, neboť ještě nezazářilo pravé světlo, které osvětluje každého člověka, přicházejícího na tento svět. (De naturis rerum, I,2).“

Proti tomuto působivému středověkému vyjádření vztahu mezi stvořením a vtělením postavil papežský kazatel situaci naší kultury, v níž je Kristus marginalizován. Jeho absence se projevuje ve třech hlavních dialozích, které vede víra v současném světě, totiž v dialogu s vědou, v dialogu s filosofií a v dialogu mezi náboženstvími. O. Cantalamessa v této souvislosti zmínil naléhavou potřebu objasnit místo, jež zaujímá Kristus ve vztahu k veškerenstvu, a citoval známého francouzského filosofa Maurice Blondela (1861-1949):

„Tváří v tvář rozlehlým horizontům přírodních a humanitních věd, není možné, aniž bychom zradili katolictví, zůstat u průměrných vysvětlení a omezených pohledů, které činí z Krista dějinnou nahodilost, izolují jej na podružnou kosmickou epizodu a činí z něho vetřelce či vydědence nevraživé a drtivé nezměrnosti vesmíru. (M. Blondel et A. Valnesin, Correspondance, Aubier, Paris, 1965).“

Tento dojem – pokračoval papežský kazatel – vyplývá ze silících gnostických a manichejských názorů, které dávají do protikladu stvoření a vykoupení jakožto dílo dvou různých bohů a považují hmotu i kosmos za skutečnosti, jež jsou Bohu odcizeny a nemohou být vykoupeny. Toto matoucí pojetí pomáhá rozptýlit zjištění, které formuloval již ve středověku bl. Duns Scot (1266-1308). Ten objasnil, že Vtělení není jenom Boží reakce na prvotní hřích.

„Důvodem Vtělení – říká Duns Scot – je Boží vůle mít mimo Sebe někoho, kdo Jej miluje maximálně a to způsobem, který Ho je hoden (Opus Parisiense, III, 7,4). Kristus je chtěný sám o sobě jako jediný, kdo je schopen milovat Otce – a je Otcem milován – nekonečnou láskou hodnou Boha. Kristus by se vtělil, i kdyby Adam nezhrěšil, protože korunuje dílo stvoření a je dovršením Božího díla. Prvotní hřích člověka tedy určil způsob vtělení a dal mu vykupitelský charakter, nezapříčinil však samo Vtělení, jehož důvod je transcendentní, nikoli nahodilý.“

Papežský kazatel pak obrátil pozornost na Teilharda de Chardin (1881-1955), francouzského jezuitu, který se ve stopách Dunse Scota i Blondela pokusil překonat dominantní evolucionismus moderní doby a vylíčil osobu Krista tak, aby nebyl pouze »dějinnou nahodilostí izolovanou od kosmu«.

„Kristus nejenom není cizí kosmické evoluci, ale tajemně ji zevnitř řídí a dosáhne dovršení kosmu a proměny v Parúsii, tedy v bodě Omega, řečeno jeho terminologií.“

Teilhard de Chardin – pokračoval o Cantalamessa – vysvětluje tuto svoji vizi na svátosti eucharistie: „Skrze práci a každodenní život šíří eucharistie svoji působnost do celého kosmu.“ Každá eucharistie je Mše nad světem (*La messe sur le mond*, in *Hymne de l'univers, Oeuvres*, Seul, Paris 1961).

Nemyslím však – dodal papežský kazatel – že by bylo možné označit tuto kosmickou spiritualitu za ekologickou v dnešním smyslu slova. U francouzského jezuita totiž ještě převažuje idea pokroku a růstu stvoření do stále složitějších a odlišnějších forem, přičemž neobsahuje vůbec či jen nepřímo starost o ochranu životního prostředí čili stvoření. V jeho době ještě neexistovalo jasné povědomí o rizicích, které přináší pokrok, zvláště industrializace.

„Tato slabá stránka vize Teilharda de Chardin plyne z jedné mezery, na kterou poukazují i ti badatelé, kteří patří mezi jeho obdivovatele (C. Mooney, Teilhard de Chardin et le Mystere du Christ, Paris, 1966, str. 229). Nedokázal do své vize organicky a přesvědčivě integrovat negativní aspekt hříchu a tudíž ani dramatickou vizi, podle níž smíření a znovusjednocení všech věcí v Kristu nastává v jeho kříži a smrti.“

Proto víra neospravedlňuje ideu Teilhard de Chardina, podle něhož finálním aktem dějin bude vyvrcholení evoluce, která tak dojde svého naplnění. To neodpovídá vizi, která se vine celou Biblí a podle níž bude konec dějin nejen vyvrcholením dobra, ale také koncem zla čili Posledním soudem. Ten bude spočívat v oddělení dobrých od zlých a podle sv. Augustina ve zničení (*conflagratio*) nynějšího světa a jeho obnově (*De civitate Dei*, XX, 30,5).

Angelus

17.12.2017

Radost, modlitba a vděčnost připravují cestu Pánu

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V uplynulých nedělích liturgie zdůrazňovala, co znamená zaujetí postoje *bdělosti* a co konkrétně znamená *připravit cestu* Pánu. Tuto třetí neděli adventní, zvanou „radostná“, nás liturgie vybízí osvojit si ducha toho všeho, tedy právě radost. Svatý Pavel nás vybízí, abychom se připravili na Pánův příchod přijetím tří postojů. Za prvé stálá radost, za druhé vytrvalá modlitba a za třetí ustavičné díkyvzdání. Stálá radost, vytrvalá modlitba a ustavičné díkyvzdání.

První postoj: stálá radost. »Stále se radujte« (1 Sol 5,16) – říká sv. Pavel. Znamená to setrávat neustále v radosti, i když neprobíhá všechno podle našeho přání. Zůstává však hluboká radost, kterou je pokoj. Ten je také radostí. Pokoj je radost, která se „drží při zemi“, ale je to radost. Úzkosti, těžkosti a utrpení prostupují život každého, všichni to známe. Realita se často jeví nehostinnou a pustou, podobnou poušti, na které zazněl hlas Jana Křtitele, jak připomíná dnešní evangelium (srov. Jan 1,23). Právě Křtitelova slova vyjevují, že naše radost stojí na jistotě, že tato poušť je obydlena. »Mezi vámi – říká – stojí ten, koho vy neznáte« (v. 26). Jde o Ježíše, který je poslán Otcem a který, jak zdůrazňuje Izaiáš, přijde »zvěstovat radostnou zprávu pokorným, obvázat ty, jimž puká srdce, oznámit zajatým propuštění, svobodu uvězněným, hlásat Hospodinovo milostivé léto« (Iz 61,1-2). Tato slova, která si Ježíš vzal za svoje, když promluvil v Nazaretské synagoze (srov. Lk 4,16-19), vysvětlují, že Jeho poslání ve světě spočívá v osvobození od hříchu a od osobního a sociálního otroctví, které produkuje. Přišel na zem vrátit lidem důstojnost a svobodu Božích dětí, kterou může udělit pouze On. A tak obdařuje radostí.

Radost, kterou charakterizuje čekání na Mesiáše, se zakládá na *vytrvalé modlitbě* – a to je druhý postoj. Svatý Pavel říká: »Bez přestání se modlete« (1 Sol 5,17). Prostřednictvím modlitby můžeme navázat stabilní vztah s Bohem, který je pravým zdrojem radosti. Křesťanskou radost nelze koupit, plyne z víry a ze setkání s Ježíšem Kristem, důvodem

našeho štěstí. A čím více jsme zakořeněni v Kristu, tím blíže jsme Ježíši a tím více docházíme vnitřního klidu i uprostřed každodenního protivenství. Proto křesťan, který se setkal s Kristem, nemůže být prorokem zkázy, nýbrž svědkem a zvěstovatelem radosti. Radosti sdílené s ostatními, nakažlivé radosti, která umenšuje námahy na naší životní pouti.

Třetí postoj, který Pavel uvádí, je *ustavičné děkování*, to znamená vděčná láska k Bohu. On je k nám totiž velkodušný, a my jsme zváni bez ustání děkovat za Jeho dobrodiní, Jeho slitovnou lásku, Jeho trpělivost a dobrotu a tak bez přestání žít díkůvzdáním.

Radost, modlitba a vděčnost jsou tři postoje, které nás připravují na autentický prožitek Vánoc. Radost, modlitba a vděčnost. Řekněme všichni společně: radost, modlitba a vděčnost. [lidé opakují]. V této poslední etapě adventní doby se svěřme mateřské přímlově Panny Marie. Ona je „příčinou naší radosti“ nejenom proto, že zrodila Ježíše, ale také proto, že nás bez přestání vede k Němu.

18.12.2017

Chraňte radost dětí, řekl papež v den svých narozenin

Vatikán. „Dětská radost je pokladem“, zdůraznil papež František v neděli při oslavě svých 81. narozenin. Již podruhé za svého pontifikátu je v aule Pavla VI. slavil společně s dětmi, rodiči a lékaři z bezplatného zdravotního střediska, které v Domě sv. Marty provozují řeholnice ze Společnosti dcer křesťanské lásky sv. Vincence de Paul. Sestry vincentky, za které papeži poblahopřála a poděkovala s. Antonietta Collacchiová, zároveň spravují a vedou celý vatikánský penzion, který se stal papežovým bydlíštěm. Jejich dětští pacienti si pro oslavence připravili taneční představení a spolu s ním shlédli vystoupení cirkusových umělců. Nakonec několik dětí, převlečených za pekaře pizzy, přineslo čtyřmetrový pizzový dort, na kterém papež sfoukl jedinou planoucí svíčku. Poté přítomné oslovil krátkým, leč obsažným proslovem:

“Radost dětí je pokladem...Máme se všemožně vynasnažit, aby děti byly trvale radostné, protože radost je jako úrodná půda. Radostná duše je jako úrodná půda, ze které dobře vyrůstá život a vydává hojné plody.”

Svatý otec dal poté svým posluchačům tři rady:

“Za prvé, chraňte dětskou radost. Nezarmucujte děti. Děti trpí, když vidí, že doma jsou problémy a že se rodiče hádají. Nerozesmutňujte děti, protože děti mají vyrůstat v radosti.”

Za druhé, pokračoval papež, dovolte dětem, aby si povídaly s prarodiči. Dětství a stáří jsou dva krajní protipóly života, dodal.

“Prarodiče totiž uchovávají paměť, mají kořeny a tyto kořeny poskytnou svým vnukům. Prosím, ať děti nevyrůstají vykořeněné, bez národní paměti, paměti víry a paměti mnoha krásných hodnot, které utvářely dějiny. (...) A pokud již prarodiče zemřeli, jsou tu jiní staří lidé, kteří je nahradí. Stále rozmlouvejte se starými lidmi...”

Třetí doporučení adresoval papež František rodičům:

“Třetí rada, kterou vám dávám – naučte děti rozmlouvat s Bohem. Ať se naučí modlit a vyslovit, co cítí v srdci.”

Radost, naslouchání prarodičům a rozmluva s Bohem, shrnul papež krátký pozdrav dětem, zdravotníkům a rodinám, kteří s ním oslavili 81. narozeniny.

Svatý otec: Církev hlásá radost z odpuštění

Vatikán. Při dnešní ranní mši v kapli Domu sv. Marty kázal papež o radosti. „Životní pesimismus není křesťanský,“ řekl. Jak první čtení z knihy proroka Sofoniáše (3,14-18), tak dnešní Žalm (33,2-3.11-12.20-21) a evangelium (Lk 1,39-45) vybízejí věřící ke hluboké radosti.

Svatý otec poukázal na tři její aspekty. Za prvé se tato radost rodí z odpuštění: »Hospodin zrušil tvůj trest« (Sof 3,15), jak praví Sofoniáš. Odtud plyne pobídka k radosti – vyvodil papež: „Nežijme vlažně, vždyť víme, že nám bylo odpuštěno. To je vlastní kořen křesťanské radosti. Pomysleme na radost vězně, kterému je oznámeno propuštění, nebo na nemocné a ochrnuté, kteří byli v evangeliu uzdraveni. Proto je nezbytné si uvědomovat vykoupení, které nám přinesl Ježíš.“

„Jeden filosof, který se označoval za agnostika či ateistu - nejsem si jistý - kritizoval křesťany takto: »Křesťané říkají, že mají Vykupitele. Já ale uvěřím ve Vykupitele, až se budou tvářit jako vykoupení, až bude jejich tvář zářit radostí z toho, že jsou vykoupeni.« Máš-li však tvář funebráka, jak mohou věřit, že jsi vykoupen a že ti byli odpuštěny hříchy? Toto je první bod dnešní liturgie: jsi ten, komu byly odpuštěny hříchy. Každému z nás byly odpuštěny.“

„Bůh je Bohem, který odpouští - řekl dále papež – a proto přijměme toto odpuštění a s radostí jděme dál. Pán i potom odpustí to, čeho se ze slabosti všichni dopouštíme. Druhým aspektem pobídky k radosti je skutečnost, že Pán jde spolu s námi – pokračoval papež. Již od chvíle, kdy povolal Abrahama je mezi námi, v našich zkouškách, těžkostech i radostech, ve všem. A proto se také – vybízel dále – během dne obracejme slovy k Pánu, který je nám v životě po boku.

Třetím aspektem je, že radost uprostřed nezdarů nedá našim rukám ochabnout.“

„Životní pesimismus není křesťanský. Vyrůstá z kořene, který neví, že se mu dostalo odpuštění a nikdy nepocítil Boží něhu. A můžeme říci, že evangelium nám tuto radost ukazuje: »Maria s radostí spěchala«. Také radost nás nabádá ke spěchu, neboť milost Ducha svatého nezná pomalost. Duch svatý vždy pospíchá, pobádá nás, abychom šli vpřed, kupředu jako vítr vanoucí do plachet lodky.“

„Je to vlastně ona radost, která při setkání s Marií způsobila, že se dítě v Alžbětině lůně »živě a radostně pohnulo« (Lk 1,44), navázal papež.

„To je radost, kterou nám hlásá církev. Budme prosím radostnými křesťany. Všemi silami se snažme ukazovat víru v to, že jsme vykoupeni. Pán nám odpustil všechno, a pokud uklouzneme odpustí nám znovu, protože je Bohem, který odpouští. Pán je mezi námi a nedá našim rukám ochabnout. Dnešní poselství zní: Vstaň! To je to Ježíšovo »vstaň« pronášené k nemocným. »Vstaň, zaplesej, raduj se a vesel celým srdcem«.(Sof 3,14)“

Druhé adventní kázání otce Cantalamessy

Vatikán. Všudypřítomnost Krista v čase byla tématem posledního adventního kázání, které pronesl v pátek otec Cantalamessa k papeži a jeho spolupracovníkům z římské kurie. Uvedl jej citátem z listu Židům: »Ježíš Kristus je stejný včera i dnes i navěky« (13,8) a rozjímal o místu, které zaujímá osoba Spasitele v lidských dějinách.

„Po koncilu - řekl papežský kazatel - se do liturgie vrátil zpěv Kalend, vzatý z Římského martyrologia, kde je narození Ježíše Krista vztaženo k sérii historických událostí:

„Po uplynutí mnoha věků, když Bůh stvořil svět [...] třináct století po vyjití Izraele z Egypta pod Mojžíšovým vedením; tisíc let po pomazání Davida na krále Izraele [...] v době sto devadesáté čtvrté olympiády, roku sedmistého padesátého druhého od založení Říma; během čtyřicátého druhého roku vlády císaře Oktaviána, zatímco po celé zemi panoval mír, Ježíš Kristus, věčný Bůh a Syn věčného Boha, počatý z Ducha Svatého, aby svým příchodem posvětil svět, se po uplynutí devíti měsíců narodil v judském Betlémě z Panny Marie.“

Tento srovnávací způsob počítání času ve vztahu k nějakému počátku a různým dalším událostem se radikálně změnil příchodem Krista, pokračoval otec Cantalamessa a odkázal na dílo Oscara Cullmanna *Kristus a čas* (1946). Tento protestantský teolog jasně ukázal, v čem spočívala tato změna počítání lidských dějin:

„Už nezačínáme od nějakého počátečního bodu (stvoření světa, vyjití Izraele z Egypta, založení Říma), abychom se pak drželi číselné řady rostoucí směrem k nekonečné budoucnosti. Nyní začínáme u centrální bodu, Kristova narození. Čas, který mu předchází, počítáme sestupně vzhledem k němu: pátí, čtvrté, třetí století před Kristem, zatímco čas, který následuje po něm, počítáme vzestupně: první, druhé, třetí století po Kristu. Za pár dnů budeme slavit 2017. výročí této události.“

Psaní letopočtu vztaženému ke Kristu se ve světě ujalo přibližně pět století po Jeho narození. Až v 17. století navrhnul jezuitský teolog a dějepisec Denis Pétau, zvaný Petavius (1583-1652), aby se k narození Krista vztahovaly také události, jež předcházely narození Krista.

„Už nějakou dobu se zejména v anglosaském světě a v mezinárodních vztazích vyskytuje tendence vyhýbat se psaní letopočtu »před Kristem« (př. Kr.) a »po Kristu« (po Kr.), a to z pochopitelných důvodů s ohledem na ty, kdo patří k jiným náboženským vyznáním. Upřednostňuje se tedy úzus »před naším letopočtem« (př.n.l.) a »našeho letopočtu« (n.l.). Mění se označení, nikoli však podstata věci. Počítání času a let zůstává stejné, tedy vztahuje se k narození Krista.“

„Oscar Cullmann objasnil, v čem spočívá novost této chronologie, zavedená křesťanstvím – pokračoval otec Cantalamessa: „Čas se neodvíjí v opakujících se cyklech jako tomu bylo v myšlení řeckých filosofů - a mezi moderními u Nietzscheho - nýbrž postupuje lineárně od neupřesněného (a vlastně neurčitelného) počátku, kterým je stvoření světa, ke stejné nestanovenému a nepředvídatelnému konci, jímž je *parusie*. Kristus je středem této linky: Tím, ke kterému směřuje všechno předchozí a na kterém závisí všechno následující. Zmrtvýchvstalý, který se sám definuje jako Alfa a Omega (Zj 21,6) dějin, nejen ujišťuje tím, že v sobě spojuje počátek a konec, ale že On sám je oním neupřesněným počátkem a nepředvídatelným koncem, autorem stvoření a naplnění.“

„Bůh je zcela jiný vzhledem ke světu, dějinám a času. Mezi oběma realitami je »nekonečný a neredukovatelný kvalitativní rozdíl«. Pokud jde však o Krista, přidružuje se k tomuto rozdílu vždycky také tvrzení Jeho »nekonečného« připodobnění. To je jádro definice Chalcedonského koncilu (451), která praví, že v Ježíši Kristu je třeba uznávat božskou i lidskou přirozenost »bez směšování a bez rozdělení« (KKC, 467). Kristus je ve světě, ale není ze světa; je v dějinách a v čase, ale přesahuje dějiny a čas.“

Papežský kazatel tuto přítomnost Krista v dějinách a čase blíže specifikoval. Není abstraktní, ani uniformní – řekl.

„Ve Starém zákoně je přítomen jako předobraz, v Novém zákoně jako událost a v církvi jako svátost. Předobraz zvěstuje, předjímá a připravuje, zatímco svátost celebruje, zpřítomňuje, aktualizuje a v jistém smyslu prodlužuje. V tomto smyslu nám liturgie o Vánocích klade do úst slova: Hodie Christus natus est, hodie Salvator apparuit – Dnes se nám narodil Kristus, ukázal se nám Spasitel.“

„Říci, že Kristus je v církvi přítomen svátostně – pokračoval otec Cantalamessa - znamená, že spása, kterou uskutečnil, působí v dějinách prostřednictvím znamení, která ustanovil. Slovo „svátostně“ zde má širší smysl a odkazuje na sedm svátostí, ale také k Božímu slovu a dokonce k církvi jako »všeobecné svátosti spásy«.

„Konstatovat, že všeobecný úzus datování dějinných událostí přiznává Kristu, že je těžištěm času a dějin, nemá být pro křesťana důvodem k domýšlivosti a triumfalismu, nýbrž příležitost k důkladnému zpytování svědomí. Otázka, u které je třeba začít, je prostá: Je Kristus také středem mého života, mojí malé osobní historie? Mého času? Má ústřední místo pouze teoreticky nebo také fakticky? Je to pravda pouze myšlená nebo také žitá?“

V životě většiny lidí – řekl dále papežský kazatel – existuje událost, která časově rozděluje život na dvě části: na »před« a »po«. Pro manžele je to datum svatby. Pro kněze svěcení. Z existenciálního hlediska je touto centrální událostí setkání s Kristem a může nastat v jakékoli životní etapě. Tuto zkušenost popisuje sv. Pavel ze svého setkání s Kristem na cestě do Damašku. A po něm mnozí další.

„Sv. Hilarius z Poitiers, který konvertoval v dospělosti v jednom spise – teď nevím přesně kde – říká Kristu: »Dokud jsem Tě nepoznal, neexistoval jsem«.

V jedné velikonoční homilii – pokračoval otec Cantalamessa – neznámý biskup z roku 387 vyjádřil toto setkání překvapivě moderním a téměř existencialistickým stylem:

„Pro každého člověka začíná život okamžikem, ve kterém se Kristus za něho obětoval. Kristus je však pro něho obětován v té chvíli, kdy tuto milost uznává a uvědomuje si život, jehož se mu touto obětí dostává“ (Velikonoční homilie z roku 387, SCh 36).

Takovýto okamžik nastává – jak popsal ateistický filosof Jean Paul Sartre (Nevolnost, 1938) – když člověk objeví existenci, tedy to, že věci jsou reálné a nikoli jenom myšlené.

„K něčemu analogickému dochází, když někdo, kdo nesčetněkrát pronášel jméno Ježíš, zná o Něm skoro všechno a sloužil bezpočet mší, jednoho dne zjistí, že Ježíš není pouhou vzpomínkou na minulost, byť liturgickou a svátostnou, není jen souhrnem nauk, dogmat či předmětem studia, není ani osobností, nýbrž živou a existující osobou, třebaže neviditelnou tělesným zrakem. Právě tehdy se v něm narodil Kristus, v jeho vztahu ke Kristu došlo ke kvalitativnímu skoku.“

Toto je zkušenost konvertitů, jakým byl např. Paul Claudel, pokračoval otec Cantalamessa.

„Jednoho dne o Vánocích roku 1886 ze zvědavosti vstoupil do pařížské katedrály Notre Dame, kde vyslechl chvalozpěv Magnificat, zakusil - jak popisuje - »jímavý pocit věčného Božího dětství« a zvolal: »Ano, opravdu je to pravda. Bůh existuje. Je někým, kdo existuje osobně jako já! Má mne rád a volá mne«. V té chvíli, napsal později: »jsem cítil, že do mne vstupuje veškerá víra církve« (Ma conversione, in Paul Claudel, Oeuvres en prose, Gallimard, Paris 1965, str. 1009-1010).

Moderní technika nabízí obraz, který může být nápomocný při chápání toho, oč tu jde – pokračoval otec Cantalamessa – a nabídnul svoji zkušenost. Vyprávěl, jak po návratu z dlouhých cest po místech, kde neexistovalo internetové spojení, byl překvapen blahým pocitem, který jej zalil, když po dlouhé době spatřil na monitoru svého notebooku vstupní

stránku Googlu. Předtím jsem pociťoval vyloučení, nemohl jsem komunikovat se svými; nyní jsem měl spojení.

„Čím je však tento kontakt ve srovnání se spojením, které se uskuteční, když se někdo napojí vírou na živého, vzkříšeného Krista? V prvním případě se před Tebou otevře ubohý a tragický svět lidí, v tom druhém Bůh a nekonečno.“

Urbi et Orbi

25.12.2017

Spatřit pokornou slávu Spasitele

Drazí bratři a sestry, šťastné Vánoce!

V Betlémě se Panně Marii narodil Ježíš. Nenarodil se z lidské vůle, nýbrž jako dar z lásky Boha Otce, jenž »tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný« (Jan3,16).

Dnes se tato událost opakuje v církvi, putující časem, a víra křesťanského lidu znovu ve vánoční liturgii prožívá tajemství Boha, který přichází, přijímá naše smrtelné tělo a stává se maličkým a chudým, aby nás spasil. Naplňuje nás to dojetím, protože jemnocit našeho Otce je nezměrný.

První, kdo po Marii a Josefovi spatřili pokornou slávu Spasitele, byli betlémští pastýři. Rozpoznali znamení, které jim zvěstovali andělé, a klaněli se Dítěti. Tito pokorní, ale bdělí lidé jsou v každé době pro věřící příkladem, nepohoršují se nad jeho chudobou, nýbrž jako Maria důvěřují Božímu slovu a nazírají prostýma očima víry Jeho slávu. Tváří v tvář mystériu Slova učiněného tělem, křesťané všude spolu s evangelistou Janem vyznávají: »Viděli jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy« (Jan 1,14).

Dnes, kdy světem sviští větry války, a překonaný model rozvoje dál produkuje lidský, sociální a ekologický úpadek, nás Vánoce znovu odkazují ke znamení Dítěte a k tomu, abychom Jej rozpoznávali ve tvářích dětí, zejména těch, pro které – jako pro Ježíše – „není místo v útulku! (srov. Lk 2,7).

Spatřujme Ježíše v dětech Blízkého Východu, které dále trpí zostřováním napětí mezi Izraelci a Palestinci. V tento sváteční den prosme Pána o pokoj pro Jeruzalém a celou Svatou zemi; modleme se, aby mezi stranami převážila vůle zahájit znovu dialog, a bylo konečně dosaženo smluvního řešení, které umožní mírovou koexistenci dvou států v rámci vzájemně dohodnutých a mezinárodně uznaných hranic. Pán ať podpoří také úsilí těch, kteří mají v mezinárodním společenství dobrou vůli pomoci oné trýzněné zemi a nalézt, navzdory vážným překážkám svornost, spravedlnost a bezpečnost, na něž tak dlouho čeká.

Spatřujme Ježíše ve tvářích syrských dětí, dosud poznamenaných válkou, kterou země krvácela v těchto letech. Kéž milovaná Sýrie konečně dojde respektování důstojnosti každého člověka ve společné snaze o rekonstrukci sociálního tkaniva, nezávisle na etnické a náboženské příslušnosti. Spatřujme Ježíše v dětech Iráku, dosud zraňovaném a rozdělovaném nepřátelstvím, kterým byl postižen v posledních patnácti letech, a v dětech Jemenu, kde probíhá většinou opomíjený konflikt, mající hluboké humanitární následky pro jeho obyvatelstvo, jež trpí hladem a rozmáhajícími se nemocemi.

Spatřujme Ježíše v dětech Afriky, zejména v těch, které trpí v Jižním Súdánu, Somálsku, Burundi, Demokratické republice Kongo, Středoafričské republice a Nigérii.

Spatřujme Ježíše v dětech celého světa tam, kde jsou mír a bezpečnost ohroženy napětími a novými konflikty. Modleme se, aby na Korejském poloostrově byly překonány kontrasty a vzrostla vzájemná důvěra v zájmu celého světa. Dítěti Ježíši svěřme Venezuelu, aby mohla opět zahájit poklidnou konfrontaci různých sociálních složek k užítku celého venezuelského

lidu. Spatřujeme Ježíše v dětech, které spolu se svými rodinami trpí násilím konfliktu na Ukrajině i jeho vážnými humanitárními dopady, a prosíme Pána, aby této drahé zemi co nejdříve udělil pokoj.

Spatřujeme Ježíše v dětech, jejichž rodiče nemají práci a namáhavě se snaží poskytovat jim bezpečnou a klidnou budoucnost, i v těch, kterým bylo ukradeno dětství, jsou donuceny od malička pracovat anebo jsou žoldáky bez skrupulí naverbovány jako vojáci.

Spatřujeme Ježíše v mnoha dětech, které jsou donuceny opouštět svoji vlast, cestovat samotné za nelidských podmínek a stávat se snadnou kořistí obchodníků s lidmi. Jejich očima se díváme na drama mnohých migrantů, kteří dokonce riskují život, aby se vydali na vysilující cestu, jež občas končí tragédií. Spatřujeme znovu Ježíše v dětech, které jsem potkal během své poslední cesty do Myanmaru a Bangladéše, a doufám, že mezinárodní společenství neustane ve snaze chránit důstojnost menšin žijících v tamějším regionu. Ježíš dobře zná bolest nepřijetí i námahu hledání místa, kde by mohl složit hlavu. Kéž naše srdce nezůstává uzavřeno jako domy v Betlémě.

Drazí bratři a sestry,

Také nám se ukazuje znamení Vánoc: »děťátko zavinuté do plének« (Lk 2,12). Jako Panna Maria a svatý Josef, jako betlémští pastýři přijmeme v Dítěti Ježíši lásku Boha, který se pro nás stal člověkem, a přičiňme se s Jeho milostí o to, aby byl náš svět lidstější a více hoděn dětí dneška i zítřka.

Angelus

26.12.2017

Ježíš otevírá lidi vzájemné lásce

Drazí bratři a sestry, dobrý den! Po slavnosti Ježíšova Narození slavíme dnes narození pro nebe svatého Štěpána, prvomučedníka. Třebaže by se na první pohled mohlo zdát, že oba svátky nic nespojuje, ve skutečnosti mezi nimi existuje velmi silné pojítko.

Včera jsme ve vánoční liturgii slyšeli zvěstovat: »Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi« (Jan 1,14). Svatý Štěpán vyvolal u představitelů svého lidu krizi, protože byl »plný víry a Ducha svatého« (Sk 6,5), pevně věřil a vyznával novou přítomnost Boha mezi lidmi; věděl, že pravým chrámem Božím je nyní Ježíš, věčné Slovo, jež přišlo přebývat mezi nás a přidobnilo se nám ve všem kromě hříchu. Štěpán je však obviněn, že hlásá zničení Jeruzalémského chrámu. Je obviněn z toho, že hlásal: »Ježíš Nazaretský rozboří tento chrám a změní ustanovení, která máme od Mojžíše« (Sk 6,14).

Ježíšovo poselství je vskutku nepohodlné a přičí se nám, protože vyzývá zesvětštelou náboženskou moc a provokuje svědomí. Jeho příchod nutí k obrácení, ke změně mentality, ke zřeknutí se předešlého smýšlení, ke změně a konverzi. Štěpán zůstal zakotven v Ježíšově poselství až do smrti. Jeho poslední modlitby: »Pane Ježíši, přijmi mého ducha!« a »Pane, nepřičítej jim tento hřích« (Sk 7,59-60) jsou věrnou ozvěnou těch, které pronesl Ježíš na kříži: »Otče, do tvých rukou poručím svého ducha!« a »Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí« (Lk 23, 46.34). Štěpán mohl svá slova pronést právě proto, že Boží Syn přišel na zem, byl zabit a vzkříšen pro nás. Předtím by taková vyjádření nebyla lidsky myslitelná.

Štěpán úpěnlivě prosí Ježíše, aby přijal jeho ducha. Zmrtvýchvstalý Kristus je totiž Pán a jediný prostředník mezi Bohem a lidmi, a to nejenom ve chvíli naší smrti, ale v každém okamžiku našeho života: bez Něho nemůžeme činit nic (srov. Jan 15,5). Proto se také my můžeme před Dítětem Ježíšem v jesličkách takto modlit: »Pane Ježíši, svěřujeme ti svého ducha, přijmi jej«, aby byl náš život opravdu dobrý podle evangelia. Ježíš je náš prostředník a smiřuje nás s Otcem, ale také mezi námi. On je zdrojem lásky, která nás otevírá společenství s bratřími a lásce mezi námi, přičemž odstraňuje každý svár a zášť. Víme, jak nám škodí a jak je nepěkná nevraživost. A Ježíš ji všechnu odstraňuje a způsobuje, že se máme rádi. To

je zázrak Ježíšův. Prosme Ježíše, narozeného pro nás, aby nám pomohl si osvojit tento dvojitý postoj důvěry v Otce a lásky k bližnímu. Tento postoj proměňuje život a činí jej krásným a plodným.

28.12.2017

Papežské poselství účastníkům evropského setkání mládeže z Taize

Vatikán/ Basilej. „Spolu s Pannou Marií opěvovat divy Pánovy lásky, která je zdrojem radosti“ – vybízí římský biskup účastníky 40. ročníku evropského setkání mladých lidí v Basileji, pořádaného každoročně na přelomu roku (28.12.-1.1.) ekumenickou komunitou Taizé. Dopis, podepsaný státním sekretářem kardinálem Pietro Parolinem, odkazuje na letošní téma této „pouti důvěry“, jímž je hledání pramenů radosti. „Papež František – stojí v dopise – je rád, že jste se rozhodli účastnit tohoto setkání s cílem přijmout a hlouběji si osvojit Ježíšovo poselství, které je pramenem radosti pro ty, kdo mají otevřené srdce.“ Římský biskup vybízí mladé účastníky ke sjednocení s Pánem v modlitbě a nasloucháním Pánova slova, aby svoje talenty uměli zapojit do »kultury milosrdenství založené na novém objevu setkání s druhými; je to kultura, v níž se nikdo nedívá na druhého lhostejně ani neodvrací zrak, když vidí utrpení bratří« (*Misericordia et misera*, 20).“

„Na tento rok, chýlící se ke svému konci, připadlo 500. výročí Reformace. Papež prosí Ducha svatého – vzkazuje kardinál Parolin – aby pomohl vám, mladým protestantům, katolíkům a pravoslavným těšit se a obohacovat růzností darů, jež obdrželi všichni Kristovi učedníci, a tak dát najevo, že nás evangelní radost spojuje navzdory všem zraněním našich rozdělení. Papež vás dále povzbuzuje, abyste neměli strach ubírat se cestami bratrství, aby setkání v Basileji zviditelnilo radostné sdílení, jež pramení z překypujícího Pánova srdce,“ stojí v papežském poselství účastníkům evropského setkání mládeže.

Ačkolik ve srovnání se 70. a 80. lety minulého století počet účastníků těchto setkání poklesl, přihlásilo se jich letos téměř 20 tisíc. Je určeno mladým lidem od 16 do 35 let, nezletilí jsou však zapsáni jen se svolením rodičů. Ubytování poskytují rodiny a farnosti ve městě a okolí. Převor ekumenické komunity **bratr Alois Löser** řekl o letošním setkání v Basileji pro Vatikánský rozhlas:

„Tématem setkání je radost, radost, která je nevyčerpatelná. V tomto dějinném okamžiku se totiž i mnoha mladým lidem zdá, že budoucnost je nejistá a neschůdná. Sami vidíme, že se v našich společnostech a církvích mnoho nemění. Chceme se proto nyní vydat k pramenům evangelní radosti, aby mladí lidé, naplněni útechou a odvahou, mohli znovu začít, a to právě díky radosti, jež proudí z evangelia. Tato radost je vždycky přítomná, i v těch nejobtížnějších životních situacích. Považuji za velmi důležité, abychom prohloubili naši víru, neboť mladí lidé hledají opěrné body. Musíme tedy spolu s nimi jít k pramenům víry.“

Říká převor komunity v Taize. Bratr Alois dále zavzpomínal na setkání, které se konalo roku 1990 v Praze, a na tehdejšího prezidenta Václava Havla, který byl pevně přesvědčen, že v evropském integračním procesu nesmí chybět duchovní rozměr. Podle bratra Aloise proto v tomto procesu mají křesťané zvláštní odpovědnost.

Basilej, která je od roku 1490 univerzitním městem, má přibližně 175 tisíc obyvatel, z nichž 13 tisíc tvoří studenti. V šestnáctém století zde mimo jiné působil holandský augustinián a známý filosof Erasmus Rotterdamský (vl. jm. Geert Geerts) a o několik století později také Friedrich Nietzsche. Z tohoto kraje na křižovatce Francie, Německa a Švýcarska pocházeli také dva z prvních bratří komunity založené Rogerem Schutzem, totiž Max Thurian a Pierre Souverain.